

Jaarverslag 2024

Inhoud

1. Inleiding, visie, missie en werking van BAZ.....	2
1.1. De ontstaansreden	2
1.2. Visie	3
1.3. Missie.....	3
1.4. Werking	4
2. Verslag van het werkjaar 2024	6
2.1. Strategische doelstelling 1:.....	7
Het inspiratiecentrum BurgersAanZet verder uitrollen in Vlaanderen.	7
2.1.1. Bekendmaking	7
2.1.2. Up-to-date houden van de website	8
2.1.3. Workshops, coachingstrajecten, lezingen	9
2.2. Strategische doelstelling 2:.....	16
Via minstens 5 proeftuinen toont BAZ haar expertise als ondersteuner en stimulator.	16
2.2.1. proeftuinen die vertrekken vanuit burgers (bottom-up).....	16
2.2.2. proeftuinen gericht op burgerparticipatie	18
2.2.3. proeftuinen die zich richten naar de rol en plaats van vrijwilligers	22
2.3. Strategische doelstelling 3:.....	23
Het uitbreiden van het samenwerkingsverband BurgersAanZet.	23
3. Interne werking.....	25

1. Inleiding, visie, missie en werking van BAZ

1.1. De ontstaansredenen

“Alle mensen, ook de meest kwetsbare, moeten met al hun mogelijkheden en kwetsbaarheden een eigen zinvolle plek kunnen innemen in de samenleving”.

Uit de nota van het Vlaams Welzijnsbeleid

Bovenstaand citaat is één van de speerpunten in het Vlaams Welzijnsbeleid van de laatste jaren: de uitbouw van een inclusieve samenleving waarin iedereen een goed leven kan uitbouwen.

Om dit te kunnen realiseren is er een stevige basis nodig, een sterke informele betrokkenheid van mensen op elkaar. Hierbij gaat het niet in de eerste plaats over het zorg dragen in enge betekenis, maar over verbondenheid, meeleven met elkaar, betekenis hebben als familielid, als vriend, als buur, als burger, van mens tot mens.

Het gaat over het recht om volwaardig deel uit te maken van de samenleving en er aan te kunnen bijdragen, over belonging en de mogelijkheden krijgen om je eigen keuzes te maken, samen met mensen die voor jou belangrijk zijn.

Dit fundament lijkt vandaag de dag erg broos. Veel mensen bevinden zich nog steeds aan de rand van de samenleving, hebben het gevoel de regie over eigen leven of dat van hun dierbaren te verliezen, voelen zich alleen en lijken samen te vallen met hun beperking of kwetsbaarheid éénmaal ze afhankelijk worden van zorg en ondersteuning.

EigenkrachtCentrale, Homestart, Lus en Magenta werkten de voorbije jaren hard aan het versterken van deze basis, elk vanuit hun eigenheid.

Enkele jaren geleden sloegen deze organisaties de handen in elkaar omdat ze merkten dat er meer nodig is dan wat elk apart kon realiseren om elke burger een zinvolle plek te laten innemen in onze samenleving. Om dit mogelijk te maken zijn er namelijk ook veranderingen nodig op meso- en macroniveau. Enkel zo worden de juiste condities gecreëerd waarin daadwerkelijke inclusie realiteit kan worden.

Vandaar dit samenwerkingsverband dat sinds haar start probeert de opgebouwde expertise rond diverse modellen van netwerkversterking voor en door burgers te bundelen én ten dienste te stellen van iedereen die wil leren, inspiratie zoekt en aan de slag wil gaan. Dit kunnen zowel burgers, verenigingen, (zorg)organisaties als lokale besturen zijn.

1.2. Visie

Burgers verdienen meer erkenning en ondersteuning voor hun engagement, betrokkenheid en zorgzaamheid naar hun familieleden, vrienden en kennissen, maar evengoed naar mensen waar ze vrijwillig een engagement voor opnemen. Dit zorg dragen is van een totaal andere orde dan betaalde zorg. Het kan niet door hulpverleners en/of overheid geclaimd worden noch 'ingezet' voor eigen doelen.

Burgers moeten niet enkel 'gehoord' worden als het gaat over het vormgeven van hun eigen ondersteuning of de uitbouw van een zorgzame buurt of eerstelijnszone maar zouden aan het stuur moeten zitten en een regiefunctie moeten krijgen. Hiervoor moeten ze goed geïnformeerd worden maar ook de tools en ondersteuning krijgen die nodig zijn om dit te kunnen doen vanuit hun eigenheid, kracht en meerwaarde.

De keuze om burgers eerst aan zet te laten vraagt een andere kijk/aanpak vanuit hulp- en zorgverlening en (lokale) overheden. Ook hier wil BurgersAanZet een rol spelen, door hen als partners te betrekken, te inspireren, uit te dagen en hen mee te ondersteunen in dit veranderingsproces.

1.3. Missie

BurgersAanZet wil
de rol van burgers in de uitbouw van een zorgzame samenleving
de aandacht, erkenning en ondersteuning
geven die ze verdient.

BAZ streeft naar een zorgzame samenleving waar iedereen een plek heeft. Een samenleving:

- Die oog heeft voor de talenten en krachten van mensen, met respect voor verscheidenheid
- Die betrokken is op elkaar en die het gewone zorg dragen koestert
- Waar iedereen zich verantwoordelijk voelt voor die onderlinge samenhang en van daaruit ook actie onderneemt, als burger, als buur, als mens

Een samenleving waar burgers veel meer aan zet komen:

- In het in handen nemen van hun eigen leven en hulpverleningstraject
- Als naaste betrokkene en mantelzorger
- Als vrijwilliger
- Maar ook met betrekking tot het uittekenen van beleid rond dit alles

BAZ wil lokale besturen, samenwerkingsverbanden, verenigingen, organisaties en burgers inspireren en goesting doen krijgen om in hun buurt, gemeente of stad burgers veel meer te betrekken in kleine en grote initiatieven rond zorgzaamheid. Initiatieven vertrekkend van vrijwillige betrokkenheid van burger naar burger.

Omdat we geloven dat er in Vlaanderen vele, vaak kleine, verenigingen en initiatieven ontstaan die een prachttidee hebben maar wel wat inhoudelijke steun en inspiratie kunnen gebruiken om uit de startblokken te kunnen schieten én een duurzame werking uit te bouwen.

Omdat we geloven dat er een winst zit om met 'gelijkgezinden' samen na te denken, problemen aan te pakken, positieve verhalen te delen en soms ook zelfs een gezamenlijke stem te laten horen, vanuit ieders unieke eigenheid.

Omdat we geloven dat er in Vlaanderen veel sociaal kapitaal aanwezig is bij mensen die vanuit een maatschappelijk engagement van mens tot mens hun steentje willen bijdragen aan de uitbouw van een zorgzamere samenleving.

Hoe meer mensen, verenigingen en lokale besturen hier hun schouders onder zetten, hoe beter.

1.4. Werking

De kernthema's binnen BurgersAanZet zijn de volgende:

Vrijwillig engagement

BurgersAanZet is ervan overtuigd dat een goed draaiende samenleving nood heeft aan een stevige basis die gevormd wordt door burgers: burgers die zichzelf als actor zien in de uitbouw van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Burgers die vanuit vrijwillige en wederzijdse betrokkenheid meebouwen aan die zorgzame samenleving. Een basis die vertrekt van de kracht van mensen en gemeenschappen en een levensnoodzakelijke aanvulling is op ons bestaand professioneel ondersteuningscircuit en niet enkel 'in plaats van' of 'in dienst van'. De vele vrijwilligers die vanuit een organisatie hier aan meebouwen zijn hierin een belangrijke schakel. Maar we geloven dat er binnen onze samenleving veel meer sociaal kapitaal aanwezig is:

- Mensen die vanuit een persoonlijke band engagementen opnemen
- Mensen die vrijwillig betrokken zijn zonder het statuut van vrijwilliger te hebben of willen hebben
- Mensen die staan te wachten om ene engagement te mogen opnemen maar hiervoor niet de nodige ondersteuning krijgen die nodig is om hen te laten 'stralen'

BAZ wil lokale besturen, organisaties en verenigingen inspireren rond hoe ze met een zeer brede, inclusieve bril kunnen kijken naar de vele vormen en uitingen van vrijwillig engagement.

Community building

Omringd zijn door directe familie en vrienden is van cruciaal belang in de uitbouw van een goed leven. Maar ook een plek hebben in de samenleving en omringd zijn door een ruimer netwerk van mensen draagt daartoe bij. Goed ingebed zijn in een buurt, dorp, gemeenschap biedt tal van voordelen: je kent elkaar, maak een praatje, doet samen al eens leuke dingen en helpt elkaar als dat nodig is. In een zorgzame gemeenschap zou je ongeacht leeftijd en grote of kleine ondersteuningsbehoeften, comfortabel moeten kunnen wonen en een goed leven moeten kunnen leiden. In een zorgzame gemeenschap zou je als burger ook mee betrokken moeten worden in de uitbouw van die buurt.

Maar zo een zorgzame gemeenschap of community is niet overal een evidentie. Soms bestaan er weinig connecties tussen mensen, zijn er weinig kansen tot ontmoeting, staan de infrastructuur van de wijk of andere sociale problemen in de weg.

Community building kan dan een vruchtbare piste zijn om het sociaal kapitaal in gemeenschappen naar boven te brengen. Het is een netwerkversterkend model waarbij sterk het accent gelegd wordt op actieve participatie van alle betrokkenen én op het bouwen aan relaties tussen burgers en buurtbewoners. Daarnaast is het zinvol om als lokaal bestuur of zorgnetwerk na te denken hoe je die burger ook laat participeren in het beleid rond zorg in al zijn varianten. Maar ook dat is niet eenvoudig en vraagt een herdenken van onze klassieke vergader- en overlegcultuur.

Vanuit BurgersAanZet bieden wij workshops en ondersteuning op maat aan lokale besturen, verenigingen en organisaties, eerstelijnszones, enz die op zoek zijn naar hoe ze de buurt mee kunnen betrekken in het bouwen aan een zorgzame buurt.

De stem van de burger versterken

Burgers zijn betrokken, op hun eigen leven en op dat van anderen. Vanuit hun eigen ervaring hebben ze een unieke kijk en stem die gehoord zou moeten worden. BAZ krijgt vaak de vraag vanuit organisaties, instellingen, beleid: 'Hoe kunnen we burgers (meer) betrekken?'. De intentie om burgers te betrekken en de stem van burgers te laten klinken, is een intentie die we graag aanmoedigen. Daarbij pleiten we graag voor de omkering: burgers moeten niet méér betrokken worden – ze zijn betrokken -, het zijn eerder organisaties, instellingen, beleidsorganen... die zich méér zouden moeten betrekken op waar burgers mee bezig zijn en wat hun beweegt. Wij pleiten niet voor het vormen of opleiden van burgers zodat die hun stem zouden kunnen laten horen in allerlei overlegorganen. De kracht van burgers ligt in hun eigen verhaal, ervaring en hun sterkte is misschien ook net hun kwetsbaarheid.

We pleiten eerder voor andere modellen waarin burgers mogen zijn wie ze zijn en waarin beroepskrachten gesensibiliseerd worden en nadenken over hoe de stem van burgers gewoon kan zijn en kan klinken.

2. Verslag van het werkjaar 2024

Op basis van de vastgelegde strategische doelstellingen die aan het begin van het werkjaar geformuleerd werden, brengen we hier graag verslag uit van onze activiteiten. Voor elke activiteit beschrijven we wat het doel was dat we onszelf vooropgezet hadden, wat we gerealiseerd hebben of hoe het proces verlopen is en welke lessen we geleerd hebben. In bijlage vindt de geïnteresseerde lezer daar waar relevant, het uitgebreide procesverloop.

We splitsen de acties op aan de hand van de 2 pijlers van onze werking:

BurgersAanZet als inspiratie- en expertisecentrum

BurgersAanZet als ondersteuner van proeftuinen

2.1. Strategische doelstelling 1:

Het inspiratiecentrum BurgersAanZet verder uitrollen in Vlaanderen.

2.1.1. Bekendmaking

Doel	Een aantrekkelijke, vlot leesbare info-brochure versturen waardoor lokale besturen BurgersAanZet en het aanbod kennen en weten waarvoor ze een beroep op BurgersAanZet kunnen doen.
Proces-verloop	Ten eerste werd de inhoud bepaald voor een flyer voor lokale besturen: wat is onze visie, waar staan we voor en wat doen we. Ook werd nagedacht wat belangrijke thema's zijn uit onze expertise om in de verf te zetten; er werd gekozen voor het ondersteunen van vrijwillig engagement, het bouwen aan gemeenschapsvormende initiatieven en het meer betrekken van burgers in het uittekenen van lokaal beleid. Vervolgens werd een ontwerp gemaakt en werd gekozen voor een A4 opvouwbare folder. Adressen werden aangekocht via Pinakes en vervolgens werd de folder zowel digitaal als op papier verstuurd.
Stand van zaken eind 2024	De flyer werd gerealiseerd en werd verstuurd (zowel op papier als digitaal) naar een vijfhondertal adressen. Het gaat om adressen aangekocht via Pinakes van medewerkers en coördinatoren van de diensten Welzijn en OCMW. De timing van de verzending en mailing werd verplaatst naar het najaar, na de lokale verkiezingen. Er wordt een tweede digitale mailing voorzien in 2025. Zo zijn we zeker dat ook na de wissel van de wacht, de flyer terecht komt bij de juiste mensen.
Lessons learned	De adressen via Pinakes blijven zeer algemeen. BurgersAanZet zal meer tijd moeten investeren in de opbouw van een goed adressenbestand zodat we ons aanbod tot bij de juiste mensen kunnen krijgen. Aangezien de folder pas eind 2024 verstuurd werd, zijn in 2024 geen specifieke vragen via dit kanaal binnengekomen. Vanaf 2025 hopen we als resultaat van deze actie meer vragen te genereren van lokale besturen. Nu we de folder verstuurd hebben naar de diensten Welzijn en OCMW, zoeken we naar hoe we deze groep kunnen verbreden (eventueel een mailing naar lokale dienstencentra en andere diensten die mee inzetten op een lokaal sociaal beleid).

2.1.2. Up-to-date houden van de website

Doel	<p>De website is een belangrijk werk- en communicatie-instrument om:</p> <ul style="list-style-type: none">- informatie te geven over onze visie en thema's- ons aanbod bekend te maken- nieuwe vragen binnen te krijgen zowel naar proeftuinen als naar vorming- mensen te inspireren via diverse goede voorbeelden, screencasts, beeldmateriaal, getuigenissen.
Proces-verloop	<p>In 2024 werden hierrond volgende acties ondernomen:</p> <ul style="list-style-type: none">- De hoofdpagina's en dropdownmenu's werden aangepast voor een betere navigatie op de website.- Aanpassing van de centrale thema's van BurgersAanZet zodat 'de vlag' meer 'de lading' dekt: het thema 'persoonlijke competentieversterking' b.v. werd aangepast naar 'de stem van burgers versterken'. Het thema 'Buddy- of duo werking' en 'lotgenotenwerking' verdween omdat de thema's te specifiek waren en we met BurgersAanZet een meer overkoepelende expertise aanbieden.- Alle workshops werden online gezet en er werd werk gemaakt van een kalender en inschrijvingssysteem.- Alle inspirerende voorbeelden werden up-to-date gehouden en in drie categorieën ondergebracht ('community building', 'vrijwillig engagement' en 'stem van burgers versterken')
Stand van zaken eind 2024	<p>De website was eind 2024 up-to-date.</p>
Lessons learned	<p>De website is een belangrijk visitekaartje om de werking van BurgersAanZet bekend te maken. We merken dat de website drukker bezocht wordt dan vorig jaar. Dit komt door de mailing die we verstuurd hebben aan lokale besturen. Ook onze aanwezigheid op fysieke bijeenkomsten waar de thema's van BurgersAanZet aan bod komen, deelnemen aan projecten waar we onze expertise kunnen delen, enz. zijn belangrijke inrijpoorten naar onze website. Wanneer mensen ons via één van deze kanalen leren kennen, is de website zeer ondersteunend als communicatiemiddel.</p>

2.1.3. Workshops, coachingstrajecten, lezingen

In 2024 kreeg het inspiratiecentrum BurgersAanZet 38 vragen (samen met de 12 vragen naar een proeftuin brengt dit de totaliteit op 50 'aanmeldingen'). Uit de analyse van deze aanmeldingen blijkt dat BurgersAanZet vanuit diverse sectoren geconsulteerd wordt.

Initiatiefnemer	Aantal
Lokale besturen	8
ELZ	8
1 Gezin 1 Plan teams	8
Burgers of burgerinitiatieven	7
Brede zorgsector	3
Hogescholen, CVO	2
Beleid, departement Welzijn	2
Totaal	38

Het betrof vragen naar workshops of lezingen, coachingsvragen of informatieve vragen die te kaderen zijn binnen de 3 hoofdthema's waar BurgersAanZet mee bezig is: vrijwillig engagement, Community building en de stem van burgers versterken.

Aanbod rond het thema Vrijwillig engagement

De workshop 'vrijwillig engagement anders bekeken'	
Doel	Uit de aanvragen blijkt dit thema heel actueel. Onze interactieve workshop rond dit thema waarin we de deelnemers 4 puzzelstukken aanreiken die de basis vormen van een visie-gedreven vrijwilligersbeleid sluit aan bij een nood die leeft in de sector. Organisaties, diensten en burgerinitiatieven zijn dikwijls vooral bezig met werven, soigneren, administratieve en juridische administratie en opvolging maar nemen te weinig tijd om stil te staan bij hun visie rond vrijwilligers en vrijwillig engagement. Terwijl de manier waarop je naar vrijwillig engagement kijkt zeer sterk alle andere facetten van je vrijwilligersbeleid en -werking kleuren.
Realisaties	Deze workshop werd in 2024 zeven keer gegeven <ol style="list-style-type: none">Op 23 maart 2024 in Sint-Niklaas: ELZ Waasland Joke De ClerqOp 11 juni 2024 in Kessel-Lo: Stad Leuven en ELZOp 21 juni 2024 voor 1G1P TrawantOp 2 oktober 2024 in Sint-Niklaas: ELZ Waasland, vrijwilligersbeursOp 15 oktober 2024: 1G1P groot AntwerpenOp 14 november 2024 in Sint-Niklaas: 1G1P krachtgericht Waas en DenderOp 10 december 2024 in Lokeren: Stad Lokeren, vrijwilligersbeleid, regenboogbeleid en mondiaal beleid, Dienst Diversiteit en Participatie
Lessons learned	Deze interactieve workshop werd steeds zeer goed onthaald

Coachingstraject Buurtoverleg Kiel	
Doel	Het doel was om deze groep burgers in hun kracht te zetten, te waarderen en erkennen in wat zij reeds deden; vandaaruit werd verder nagedacht over hoe we de buurt nog zorgzamer konden maken.
Realisaties	Op 6 november 2024: Afstemmingsgesprek met de trekkers van BuurtOverlegKiel Op 22 november 2024 in 't Kiel: denk- en doeavond met BuurtOverlegKiel waar allerlei ideeën werden verzameld waar het buurtoverleg nadien verder mee aan de slag ging.
Lessons learned	Buurtcomités zijn over het algemeen sterke groepen met veel ideeën, veel plannen, veel energie en met mensen met een sterk netwerk. De vraag is of iedereen in de wijk/buurt mee is en betrokken is. Daar worstelen ze vaak mee.

Workshops Inclusieve, krachtgerichte kijk naar vrijwilligers	
Doel	Deze workshop richt zich naar vrijwilligersorganisaties en nodigt hen uit stil te staan bij hoe zij naar vrijwilligers kijken, bij welke plaats ze hebben in de organisatie en de beleidsvorming, en hoe inclusief de eigen werking is.
Realisaties	Deze workshop werd 2x aangeboden op 14 september 2024 in Zemst: voor alle plaatselijke vrijwilligerswerkingen
Lessons learned	Vrijwilligersorganisaties hebben nood om een spiegel voorgehouden te worden rond hun visie op vrijwilligers. Vaak is dit niet of onvoldoende expliciet gemaakt terwijl dit het fundament is om een goede vrijwilligerswerking uit te bouwen.

Aanbod rond het thema community building

Naast het thema vrijwilligers en vrijwillig engagement zet BurgersAanZet ook heel hard in op het community building: het bouwen aan gemeenschappen, als basis van een warme, zorgzame samenleving (en niet louter in functie van de uitbouw van zorg op maat of als analyse om de noden en vragen van een buurt in kaart te brengen)

Workshop kracht- en netwerkgericht werken in buurten	
Doel	<p>Inspireren om het denken te verruimen van een beeld van 'hulpbehoevende' buurtbewoners naar het zien van ieders mogelijke bijdrage aan een sterke buurt. Tijdens deze workshop gaan we, aan de hand van de ABCD-strategie, samen op zoek naar vijf essentiële ingrediënten voor een warme, zorgzame buurt – een plek waar het goed is om te leven en waar iedereen zich betrokken voelt.</p> <p>We stonden stil bij de manier waarop we naar onze buurt kijken – als professional, buurtwerker, vrijwilliger of buurtbewoner. Want afhankelijk van de bril die je opzet, zie je andere dingen. Door die bril in vraag te stellen, openden we nieuwe perspectieven.</p> <p>De workshop heeft als doel om te inspireren tot een krachtgerichte en netwerkgerichte blik. Dit deden we aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden én met inbreng van de eigen ervaringen van de deelnemers. Zo bouwden we samen stap voor stap aan een gedeeld beeld van wat een zorgzame buurt kan zijn – en welke rol ieder daarin kan opnemen.</p> <p>Deze workshop werd de voorbije jaren ook aangeboden aan projecten binnen Zorgzame Buurten.</p> <p>In 2024 kregen we de vraag vanuit zowel lokale besturen (ELZ, lokaal dienstencentra die een buurtanalyse moeten opmaken)</p>
Realisaties	<p>Deze workshop werd gegeven op 11 juni 2024 tijdens het inspiratiefestival dat georganiseerd werd door de stad Leuven ism de ELZ</p> <p>Op 3 juni voor alle Diensten ondersteuningsplan en een vervolgworkshop op 1 oktober voor de medewerkers van de dienst ondersteuningsplan Vlaams Brabant</p> <p>Op 16 oktober en 5 december vanuit het sociaal huis en lokale dienstencentra uit Dendermonde.</p> <p>Op 7 september nam BAZ deel aan een panelgesprek op de LETS-dag met community building als thema.</p>
Lessons learned	<p>Ook in deze workshops merkten we, net als bij eerder gegeven workshops, dat het voor veel deelnemers een eye-opener was om te ontdekken hoeveel verschil het maakt om echt te vertrekken vanuit alle betrokkenen. Niet alleen bevordert dat gelijkwaardige participatie, het levert ook plannen en ideeën op die beter aansluiten bij de buurt en haalbaarder zijn in de praktijk.</p> <p>De ABCD-methode sluit zeer goed aan bij de basisopdracht van o.a. lokale dienstencentra: het benutten, ondersteunen, stimuleren en versterken van de krachten van de buurt en burenhulp door initiatieven te nemen om de sociale cohesie te ontwikkelen en te bevorderen en zo de participatie van kwetsbare groepen te vergroten. Het lokale verenigingsleven en de buurtbewoners worden hierbij actief betrokken. Het zou goed zijn om voor meerdere LDC die buurtgericht moeten werken, deze workshop aan te bieden of met hen een traject te lopen.</p>

Coachingtraject Ona-Covias	
Doel	Het doel van dit coachingstraject was om inspiratie te bieden omtrent een aantal krachtgerichte strategieën zoals ABCD, kwartiermaken als middel om enerzijds publieke plaatsen gastvrij te maken en anderzijds mensen in kwetsbare situaties toe te leiden naar vrijetijdsactiviteiten.
Realisaties	Op 1 maart was er een online coachingstraject met een medewerker van Ona Covias
Lessons learned	Ona Covias loopt vooral vast op enerzijds een gebrek aan tijd. Beroepskrachten hebben zeer weinig tijd en ruimte hebben om langdurige individuele trajecten op te zetten om mensen in kwetsbare situaties te linken aan bestaand vrijetijdsaanbod Anderzijds merken ze de noodzaak om ook in te zetten op de maatschappelijke bewustwording omtrent psychische kwetsbaarheid en buurtcentra (en andere plekken) gastvrij te maken. Dit is een boeiende uitdaging, maar ze ontbreken tijd en expertise om hier echt mee aan de slag te gaan. BurgersAanZet heeft hier wel wat te betekenen, maar heeft nog geen concreet uitgewerkt aanbod hieromtrent, iets om mee te nemen naar de toekomst toe.

Aanbod rond het thema De stem van de burger versterken

De stem van de burger versterken in de uitbouw van een meer zorgzame samenleving begint bij mensen, families en persoonlijke netwerken de regie van hun eigen ondersteuningstraject in handen te geven. De voorbije jaren zien we binnen de hulpverlening in diverse sectoren een meer netwerkgericht handelen, zeker in visieteksten, beleidsplannen en missies. De realiteit leert ons dat hulpverleners blijven worstelen met dit gegeven. Er wordt heel sterk gezocht naar manieren om het netwerk 'te betrekken'. Is wat voor veel hulpverleners al een grote stap is en hen uitdaagt om ipv 1-1 gesprekken met meerdere mensen rond de tafel te gaan zitten.

Maar voor ons gaat dit niet ver genoeg, omdat het, net als op vele andere niveaus (zoals in ELZ bv), vertrekt van de hulpverlenings of beleidslogica waar burgers nu mee 'betrokken' mogen zijn. BurgersAanZet pleit in haar workshops en lezingen rond dit thema voor een radicale paradigmaverschuiving die echt vertrekt van de burger en zijn natuurlijk netwerk, dat niet 'betrokken' moet worden want dat is het al. Het gaat om zoeken naar hoe de hulpverlening, en bij uitbreding het beleid ten dienste kan staan van die burger, dat kind, gezin en netwerk in de uitbouw van een goed leven met de nodige zorg op maat, niet hoe het netwerk kan 'ingezet' worden om de ondersteuningsplannen mee uit te voeren of de tekorten in de zorg mee op te vangen.

Workshops rond het betrekken van het netwerk rond mensen in begeleidingstrajecten	
Doel	<p>In deze workshops gaan we aan de hand van praktijkvoorbeelden dieper in op wat het betekent om gezinnen écht aan zet te laten. We staan dus niet alleen stil bij waarom dit belangrijk is, maar ook hoe het in de praktijk kan werken en wat het precies inhoudt. En minstens even belangrijk: wat er gebeurt als we dat niet doen.</p> <p>‘Aan zet zijn’ betekent dat mensen zelf de leiding nemen over hun keuzes en actief verantwoordelijkheid dragen voor de richting van hun leven. Niet anderen beslissen voor hen, maar zij zelf bepalen de koers. Dat vraagt om persoonlijke regie én een gevoel van eigenaarschap – maar wat houdt dat precies in?</p> <p>We verkenden hoe regie en verantwoordelijkheid in balans kunnen zijn en hoe dit gezinnen versterkt. Tegelijkertijd bekeken we het gezin niet als een eiland, maar als onderdeel van een breder sociaal netwerk. Een gezin aan zet betekent dan ook: samen met anderen.</p> <p>Tot slot onderzochten we het verschil tussen een persoonlijk netwerk (mensen die dichtbij staan) en een situationeel netwerk: wie is er betrokken bij deze situatie? Wie wil dat het beter gaat? Wie heeft er invloed of een mening? En wie hoort er nog meer bij?</p>
Realisaties	<p>Rond dit thema werden meerdere workshops en lezingen gegeven, met een opvallende grote vraag vanuit teams 1 Gezin 1 Plan, ook in 2025 werden er al meerder workshops rond dit thema opgenomen.</p> <p>Op 16 mei 2024 aan medewerkers van 1G1P Krachtgericht Waas en Dender</p> <p>Op 9 september 2024 aan de partnerorganisaties van 1G1P Krachtgericht Waas en Dender</p> <p>Een coachingstraject van 2 dagdelen voor de teamcoaches van 1G1P Krachtgericht W & D</p> <p>Op 3 maart 2024 voor RTJ De Tafels</p>
Lessons learned	<p>We merkten opnieuw dat het voor veel hulpverleners verrassend was om het netwerk niet alleen functioneel te benaderen, maar echt te zien als het geheel van betrokkenen rond een situatie. Het kennismaken met het begrip ‘situationeel netwerk’ werkte voor velen verhelderend. Ook de oefening rond het loskoppelen van besluitvorming en verantwoordelijkheid – iets wat eigenlijk niet kan – bracht waardevolle inzichten en opende nieuwe mogelijkheden voor hun praktijk. Tijdens de workshops merken we elke keer dat medewerkers mee zijn in het verhaal en beseffen dat er een andere manier van denken en handelen nodig is. We voelen dat het verhaal dat we brengen aanslaat omdat het ook aansluit bij hun ervaringen en de moeilijkheden die ze ervaren als ze netwerkliden willen ‘betrekken’ en zorgtaken willen ‘verdelen’. Sommige hulpverleners slagen er in hun handelen ook in vanuit die andere blik aan de slag te gaan, bij de meesten voelen we een grote nood aan ondersteuning, coaching en intervisie om dit in de praktijk te realiseren. Iets wat eigenlijk de opdracht is van teamverantwoordelijke, coaches en (ortho) pedagogen en agogen maar ook een herdenken vraagt van de organisatiestructuur en cultuur. Iets waar de meeste individuele hulpverleners die de workshops volgen, geen mandaat rond hebben.</p>

Workshop doelgerichte zorg vanuit het perspectief van de burger	
Doel	<p>In deze workshop stonden we stil bij het principe van doelgerichte zorg: zorg die niet langer vertrekt vanuit het zorgaanbod of de hulpvraag, maar vanuit de persoon zelf en wat die graag wil bereiken. Dit vraagt om een fundamentele verschuiving in denken en doen, zowel bij zorgverleners als bij mensen met een zorgnood en hun netwerk.</p> <p>We verkenden een aantal belangrijke (om)keringen in het zorgtraject. Waar voorheen het eigenaarschap vooral bij de zorgverlener lag en de patiënt het medische advies volgde, verschuift dat nu naar de patiënt zelf. Die wordt eigenaar van zijn of haar zorgtraject, met zorgverleners die niet langer de beslissers zijn, maar partners en begeleiders. Samen met het sociaal netwerk denken ze mee over wat nodig en mogelijk is om de doelen van de patiënt te realiseren.</p> <p>Tijdens de workshop werd duidelijk dat deze mindshift nieuw en soms uitdagend is voor alle betrokkenen. Patiënten hebben ondersteuning nodig om te geloven in hun rol als actieve partner, om hun stem te laten horen en mee te beslissen. Zorgverleners leren om hun expertise in te zetten op een ondersteunende manier, eerder faciliterend dan sturend. En ook het netwerk – familie, vrienden, andere betrokkenen – krijgt een actievere plaats in het besluitvormingsproces.</p> <p>Deze nieuwe benadering vraagt om gedeeld eigenaarschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Doelgerichte zorg betekent dan ook: samen besluiten wat nodig én mogelijk is, op basis van alle beschikbare informatie, ieders perspectief en met respect voor ieders rol.</p>
Realisaties	<p>De Eerstelijnszone Leuven Noord organiseerde op 1 oktober 2024 in Holsbeek een Forum Doelgerichte Zorg met als doel Basisbeginselen doelgerichte zorg kenbaar te maken als concept. Dit als eerste stap naar geïntegreerde zorg. De uitgewerkte workshop kan ook in 2025 ingezet worden.</p>
Lessons learned	<p>Uit de workshop bleek duidelijk dat de mindshift naar doelgerichte zorg – waarbij patiënt, zorgprofessionals en het netwerk samen verantwoordelijkheid dragen – nog lang geen vanzelfsprekendheid is. Deelnemers uit uiteenlopende disciplines zoals huisartsenpraktijken, thuisverpleging, woonzorgcentra en ziekenhuizen gaven aan dat deze manier van samenwerken veel vragen oproept.</p> <p>Het actief betrekken van de patiënt en diens netwerk wordt wel als waardevol gezien, maar vraagt om een fundamentele verandering in houding en aanpak. Dat zorgprofessionals elkaar hierin ontmoeten en hierover in gesprek gaan, werd als verrijkend ervaren.</p> <p>Deze workshop bevestigde voor ons dat het binnenbrengen van deze blik in verschillende eerstelijnszones een duidelijke meerwaarde kan hebben. Het biedt handvatten om samen – over de grenzen van functies en organisaties heen – zorg vorm te geven die vertrekt vanuit wat voor de patiënt écht telt.</p>

Workshop rond de rol van de burger en de PZON (persoon met een zorg of ondersteuningsnood) in de ELZ en zorgraad.	
Doel	In deze workshop probeerden we op deze denk- en doedag van de ELZ de aanwezigen te sensibiliseren over de rol én de meerwaarde van burgers in het uittekenen van de zorg in de eerstelijnszone Klein Brabant- Vaartland. We deden dit niet vanuit ene theoretisch kader maar vanuit onze ervaringen met het Burgerplatform in Brakel waar we in 2023 een traject liepen met de leden van de PZON.
Realisaties	De Eerstelijnszone Klein-Brabant Vaartland organiseerde op 24 september 2024 een samen-dag-dag waar BAZ een workshop verzorgde. Deze workshop vormde de start van een proeftuin die nadien met de leden van de PZON_cluster op gang gebracht werd.
Lessons learned	De burgers die deel uitmaken van de PZON-cluster binnen deze ELZ zijn zeer sterke mensen die echt hun stem willen laten horen. Na de workshops vanuit andere ELZ's waar een accent lag op samenwerking tussen hulpverleners, voelden zij zich in de workshop van BAZ heel erg erkend en herkend in hun bijdrage. Voor de andere aanwezigen die vanuit een professioneel engagement betrokken zijn, vonden dit burgerperspectief een eye-opener.

Workshop en deelname aan het panelgesprek op de studiedag rond Zorgzame buurten van het departement Welzijn	
Doel	Vanuit BAZ benadrukten we op deze studiedag dat burgers geen verlengstuk van het beleid zijn, maar zelf initiatiefnemers. We pleitten voor vertrouwen in burgerkracht en waarschuwden tegen het instrumentaliseren van bewonersparticipatie. Burgers hebben nood aan ruimte om zelf te organiseren, eerder dan in formats te worden geduwd. Tijdens het debat maakten we duidelijk dat <i>zorgzame buurten</i> pas duurzaam zijn als ze vertrekken vanuit wat mensen zelf belangrijk vinden
Realisaties	BurgersAanZet verzorgde een workshop en nam deel aan het panelgesprek op 22 april in Brussel.
Lessons learned	Tijdens het panel werd zorgzame buurten benoemd als een verhaal van welzijn en verbinding. Mirjam Beyers bracht als vertegenwoordiger van BurgersAanZet een waardevolle burgerstem in tussen de beleidsmatige en institutionele invalshoeken. Ook binnen de workshop rond burgerparticipatie werd de aanwezigheid van BurgersAanZet werd duidelijk opgemerkt en gewaardeerd.

2.2. Strategische doelstelling 2:

Via minstens 5 proeftuinen toont BAZ haar expertise als ondersteuner en stimulator.

2.2.1. proeftuinen die vertrekken vanuit burgers (bottom-up)

Verduurzaming van de zorgzame buurt Terkoest	
Doel	In Terkoest ondersteunde BurgersAanZet een groep vrijwilligers bij het nadenken over de toekomst van hun zorgzame buurt. De ondersteuning startte in 2023. Met het oog op verduurzaming vroegen zij begeleiding om hun initiatief ook na het stoppen van de projectsubsidies in 2024 verder te zetten.
Procesverloop	In 2023 werd een aantal keer samengekomen met de trekkers van het project die hun schouders wilden zetten onder het concept van de zorgzame buurt, ook na het beëindigen van de projectfase. Een aantal van de deelnemers wou hiervoor vanuit het lokaal bestuur een engagementsverklaring dat ze ook in de toekomst zouden kunnen rekenen op bv het gebruik van infrastructuur, maar ook op meer inhoudelijke ondersteuning bij de uitrol van de vele ideeën die op tafel lagen. Toen duidelijk werd dat het projectver zorgzame buurten, net als alle andere, een verlenging gekregen hadden werd op 19 februari 2024 een overleg gepland met de buurtbewoners, de projectmedewerker, het LDC (dat initiatiefnemer was) en het lokaal bestuur. BurgersAanZet nam de brainstormsessie in handen. Hierbij werd duidelijk dat de formele rol van de betaalde coördinator en de invulling van haar taak voor de rest van de projectfase vastgelegd was vanuit het LDC. Hierdoor bleef er weinig of geen ruimte om het initiatief van de burgers verder te ondersteunen, wat heel jammer was. Enkele van de trekkers van het eerste uur hadden al voor het overleg afgehaakt, vanuit teleurstelling mbt de houding van het lokaal bestuur. Op het overleg werden een aantal concrete pistes uitgewerkt die mogelijks nog zouden kunnen worden uitgerold. Hierbij was het opvallend dat de aanwezige burgers enthousiast mee bleven nadenken en vrij vlog met creatieve ideeën en oplossingen kwamen. Zij kregen echter niet het mandaat om daar ook effectief mee aan de slag te gaan. Op het einde van de samenkomst werd afgesproken dat de projectmedewerkster de plannen ging bekijken en indien nodig of gewenst terug met BAZ contact zou opnemen voor verdere ondersteuning. Dit gebeurde echter niet.
Lessons learner	Bij de start leerden we een geëngageerde groep vrijwilligers kennen, klaar om samen het project vorm te geven. Gaandeweg werd duidelijk dat spanning kan ontstaan wanneer de regie niet bij de burgers zelf ligt. De verhouding tussen bewoners, de ZZB-coach en het lokaal dienstencentrum was daarbij een bepalende factor. Zoals bij andere projecten zien we ook hier dat initiatieven die door burgers zelf worden gedragen en aangestuurd, de grootste kans op duurzaamheid hebben.

Het buurtproject De Zorgmier	
Doel	Het project De Zorgmier is een burgerinitiatief in Luchteren, deelgemeente van Drongen. In 2022 namen enkele buurtbewoners er het initiatief om meer verbinding te creëren tussen de generaties in de buurt met als einddoel het opzetten van een woonondersteunend project zodat senioren zo lang mogelijk in hun eigen buurt zouden kunnen blijven wonen. Drijvende kracht achter het project, Kris Soenen, kwam bij BurgersAanZet aanknopen op zoek naar inspiratie rond hoe ze verder konden gaan, nu het wijkbudget van de stad Gent ten einde liep.
Procesverloop	Op 22 maart 2024 werd er een brainstormsessie gepland samen met enkele kernleden van het buurtproject. Vanuit BAZ werd veel informatie doorgegeven rond modellen waar eventueel inspiratie uit geput kon worden zoals AbbeyField Vlaanderen, Village to village, enz. Er werd ook besproken dat de weg die zij volgden, met name te vertrekken van verbinding door allerlei acties op te zetten zoals yogasessies, een samen pluktuin, samen soep maken, samen zingen, enz een sterk uitgangspunt vormde om de stap naar zorg in de meest brede zin van het woord uit te bouwen.
Stand van zaken	De Zorgmier legde in de maanden die volgden op ons gesprek linken met de stad Gent en vond partners om hun idee rond een inclusieve woonvorm verder uit te werken.
Lessons learned	De zorgmier is een hele mooi voorbeeld van wat burgers, van onderuit kunnen realiseren in hun eigen buurt. Je voelt er een positieve energie en grote bereidheid om op elkaars leven betrokken te zijn. Zo'n project had moeten kunnen rekenen op projectmiddelen vanuit Zorgzame buurten, want zij realiseren de achterliggende filosofie van waaruit die projecten vertrokken. Alleen was het voor een burgerinitiatief niet mogelijk om een projectaanvraag in te dienen: er moest een lokaal bestuur betrokken zijn en stad Gent had al andere projecten ingediend. Daarnaast diende de gevraagde middelen aangevuld te worden met evenveel eigen middelen, en dat had deze buurtgroep niet.

Inspiratievraag vanuit het initiatief van de Dendertop	
Doel	Naar aanloop van de verkiezingen in het najaar van 2024 ontstond er in de Denderstreek een initiatief van enkele middenveldorganisaties zoals Lets, Saamo, Samen Ferm, Avansa, Vlad, Refu, Femma, Vermeylenfonds, Giraff van Beweging.net, burgerinitiatief Denderhoop van Jos Herreweghe enz. Hun doel was om in de streek burgerinitiatieven in de kijker te zetten als 'tegenwicht' tegen de verrechting. Vanuit dat doel wensten ze, geïnspireerd door het boek van Dominique Willaert een Dendertop organiseren waar mensen uit de regio in gesprek zouden kunnen gaan met elkaar en er acties zouden kunnen opgezet worden ifv meer verbinding.
Procesverloop	Op 23 februari 2024 sloot BurgersAanZet op vraag van enkele middenveldorganisaties aan op een overleg met diverse middenveldorganisaties. Aanleiding was de oproep naar het maatschappelijk middenveld die Dominique Willaert in zijn boek opperde naar meer verbinding en ontmoeting. Tijdens het overleg groeide het idee om een inventaris te maken van het aanbod vanuit de verschillende bestaande organisaties, zodat deze gebundeld kon worden. Op de suggestie van BAZ om aan de burgers en de burgerinitiatieven in de buurt de vraag te stellen: 'Waar kunnen wij jullie bij helpen?' viel het gesprek stil en kwam het besef dat zij heel sterk vanuit hun eigen aanbod aan het denken waren, en niet bottom-up ... een lastige vaststelling ... BAZ deed het aanbod om dat denk- en zoekproces te willen faciliteren, maar na het overleg kwam de boodschap dat de actie niet zou worden verder gezet. Meerdere middenveldorganisaties hadden afgehaakt omwille van de te politiek gekleurde insteek van de acties.
Lessons learned	Zelfs vanuit het maatschappelijk middenveld is het niet evident om echt vanuit de burgers en het burgerinitiatief te vertrekken of dit te ondersteunen. Zeker grotere organisaties hebben een sterk eigen aanbod en werking uitgebouwd en ook zij denken ondertussen vaak heel organisatie-gericht.

2.2.2. proeftuinen gericht op burgerparticipatie

In de loop van 2024 kreeg BurgersAanZet meer en meer vragen van overlegorganen om mee na te denken over hoe burgerparticipatie zou kunnen worden ingevuld op een manier die vertrekt van volwaardig partnerschap en inclusie.

Zo kwam er een vraag vanuit FOVIG, de federatie collectief overleg van personen met een handicap om samen na te denken hoe de COO, de collectief overleg organen die in voorzieningen gefinancierd door het VAPH verplicht zijn, geïnspireerd kunnen worden om de betrokken burgers (vaak ouders of familieleden van personen met een ernstige handicap) een meer volwaardige plek en stem te kunnen geven.

In 2024 gebeurden hier enkel verkennende gesprekken, die ondertussen wel geleid hebben tot concrete acties. Maar daarover meer in het jaarverslag van 2025.

Ook heel wat eerstelijnszones worstelen met de vraag hoe ze meer burgers kunnen betrekken in hun zorgraad. Ze willen graag samen met hen nadenken over hoe ze een kwaliteitsvolle eerstelijnszorg kunnen aanbieden waarin de burger centraal staat en die toegankelijk is voor iedereen. BurgersAanZet onderzocht verschillende pistes, ondersteunde verschillende ELZ en verzamelde hierrond in 2024 verder ervaring en expertise.

Inspiratievraag vanuit ELZ Amalo	
Doel	Op 28 april 2023 had BurgersAanZet een gesprek met Saskia Moens van ELZ Amalo. Zij startte na een vorming van BurgersAanZet in 2022 zelf een burgerplatform op gelijkaardig aan het burgerplatform van de ELZ Vlaamse Ardennen. Ze deelde haar ervaringen en stelde ook een vraag naar ondersteuning.
Procesverloop	Bedoeling was om in deze ELZ een proeftuin op te zetten in het voorjaar van 2024. Hun grootste vraag was om mee na te denken over hoe het burgerplatform kon worden aangevuld met de stem van andere burgers. Hierbij was het niet de bedoeling om het burgerplatform zelf uit te breiden, maar wel om te zoeken naar plekken of groepen waar burgers zijn om daar op geregelde basis hun oor te luister te leggen. Door de ziekte van een van de BAZ-medewerkers is deze vraag een tijd blijven liggen. Toen we nadien de draad terug probeerden op te pikken, bleek dat de medewerkers ondertussen via andere kanalen ondersteuning gevonden hadden.
Lessons learned	Het is belangrijk om als hele kleine organisatie voldoende zicht te hebben op de projecten van collega's zodat er vlug kan geschakeld worden bij uitval van één van de medewerkers.

Ondersteuningsvraag vanuit ELZ Klein Brabant-Vaartland	
Doel	De medewerkers van het GBO en de ELZ namen in eerste instantie contact op met BAZ met de vraag om een workshop te verzorgen op hun denkdag. Nadien groeide de vraag om een ondersteuningstraject uit te werken waarin de leden van de cluster PZON meegenomen werden in een denkproces rond de uitbouw van een gedeelde visie en een gedeeld doel. De groep wou meer pro-actief zelf initiatief voorleggen aan de zorgraad, ipv de eerder adviserende rol die ze nu toebedeeld kreeg. De PZON-cluster wou ook nadenken over hoe zij, vanuit hun eigenheid, een volwaardige bijdrage konden leveren in de zorgraad en bij uitbreiding in de ELZ.
Procesverloop	Na de denkdag van 24 september werd een start gemaakt met een boeiend ondersteuningstraject met 10 burgers die hier mee hun schouders wilden onder zetten. Omdat deze gesprekken pas echt van start gingen in 2025, kiezen we er voor om dit verhaal in zijn geheel dan neer te schrijven.
Lessons learned	Het is hoopvol dat zowel medewerkers van ELZ als burgers het initiatief nemen om na te denken rond volwaardige burgerparticipatie.

Ondersteuningsvraag vanuit ELZ Meetjesland	
Doel	ELZ Meetjesland wou graag feedback op hun project burgerplatform on tour; dit project was een doorstart van een burgerplatform dat ze in 2023 opstartte en begeleidde; dit burgerplatform was eindig en diende om input te leveren voor hun meerjarenplan; nu willen ze een adviesorgaan/klankbordgroep creëren om de stem van de burger te integreren in de werking van organisaties in het Meetjesland (incl. Zorgraad). Het adviesorgaan/de klankbordgroep heeft geen vaste leden en verschilt naargelang de adviesvraag of het project.
Procesverloop	De projectaanvraag werd gelezen en er werd kritisch feedback geformuleerd Het feedbackgesprek vond plaats op 18 december 2024. ELZ Meetjesland gaat verder aan de slag met het project en houdt rekening met enkele bedenkingen van BurgersAanZet
Lessons learned	<p>Bij projecten waarin burgers worden betrokken, blijken heel wat organisaties toch – met de beste intenties – in een aantal valkuilen te trappen: de burger wordt verengd tot zijn expertise in een bepaald domein; niet als persoon als geheel, de burger wordt niet van in het begin betrokken, in de stuurgroepen zit de burger vaak niet, die wordt enkel bevolkt door professionelen en tot slot mag de burger vaak enkel feedback geven en wordt hij geconsulteerd als bv de tool reeds ontwikkeld is.</p> <p>BurgersAanZet gaf dan ook graag volgende aanbevelingen mee:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hoe sneller de burger betrokken wordt, hoe meer cocreatie, hoe meer resultaat- Er wordt vaak niet vertrokken vanuit wat er al is (er zal steeds opnieuw een groep worden samengebracht). Zo zijn er al groepen en mensen actief rondom bepaalde thema's met een achterban.- De tool waarover het gaat, is een tool om de frustratie van de huisartsen weg te nemen omdat vluchtelingen niet bij de juiste zorgverleners gaan aankloppen. En start niet vanuit de uiteindelijke gebruiker.

Deelname aan werf 5 rond de invulling van burgerparticipatie in zorgraden, een initiatief van het departement Zorg	
Doel	BurgersAanZet werd gevraagd om mee haar expertise te delen in een denktraject (Wurf 5) over hoe burgerparticipatie in de zorgraden kan worden versterkt.
Procesverloop	<p>BurgersAanZet werd vooraf uitgebreid bevroagd over haar visie tijdens een online overlegmoment in januari 2024. BurgersAanZet nam nadien deel aan het overleg op:</p> <ul style="list-style-type: none">- 9 februari 2024- 1 maart 2024- 21 maart 2024 <p>BurgersAanZet becommentarieerde uitgebreid de sneuveltekst die voortkwam uit het denktraject. Tot op heden weten wij noch de zorgraden en ELZ's hoe hier nu verder over wordt gedacht en hoe zij hier verder mee aan de slag kunnen.</p>
Lessons learned	Vanuit BurgersAanZet kunnen wij dit initiatief alleen maar toejuichen. Het is belangrijk dat er vanuit het beleid met alle stakeholders nagedacht wordt rond dit thema. Alleen kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat de krijtlijnen van hoe die burgerparticipatie vorm en inhoud zou moeten krijgen al op voorhand vastlag. De denkoefeningen tijdens de uitwisselmomenten gingen zeer snel; niet iedereen was mee of werd meegenomen; de terugkoppeling en verslagen waren ons aanvoelen enigszins sturend en gaven ook niet altijd weer wat er werkelijk was gezegd. Ook het feit dat we niet verder op de hoogte gehouden werden over het vervolg is jammer want het ondermijnd de 'goesting' om in de toekomst zo'n engagementen op te nemen.

2.2.3. proeftuinen die zich richten naar de rol en plaats van vrijwilligers

Proeftuin rond vrijwilligers en vrijwillig engagement in Jeuddorp Bonheiden	
Doel	De voorziening Jeugddorp in Bonheiden, een organisatie uit de Jeugdhulp, klopt aan bij BurgersAanZet met de vraag om hun vrijwilligerswerking eens met een kritische blik te bekijken en van daaruit een lan op te stellen om dit verder uit te bouwen.
Procesverloop	De in 2023 opgestarte proeftuin in Jeugddorp Bonheiden werd in 2024 verdergezet en afgerond. Op basis van de ervaringen kon een praktisch draaiboek worden ontwikkeld. In 2024 gingen nog 2 gesprekken door en vervolgens nam de organisatie zelf de draad op, met enkele reeds betrokken vrijwilligers. Een breder traject rond vrijwillig engagement kwam echter niet van de grond, vooral door tijdsdruk en beperkte ruimte bij de medewerkers vanuit Jeugddorp om dit verder uit te bouwen. De begeleiding vanuit BAZ werd afgerond. De voorziening neemt binnen de beperkte mogelijkheden het heft zelf verder in handen.
Lessons learned	Een intentie om sterker in te zetten op vrijwilligerswerk volstaat niet: het vraagt ook beschikbare tijd, personeel en gedragenheid binnen de organisatie. Zonder deze randvoorwaarden blijft samenwerking beperkt. Bovendien is een cultuuromslag nodig: weg van louter functionele inzet van vrijwilligers, naar het betrekken van mensen die al een band hebben met de organisatie — zoals familie, vrienden en buurtbewoners — als volwaardige partners.

2.3. Strategische doelstelling 3:

Het uitbreiden van het samenwerkingsverband BurgersAanZet.

Als BurgersAanZet hebben we van bij de start de intentie gehad om op zoek te gaan naar andere partners. Dit niet alleen als manier om onze impact te vergroten, maar vooral ook als teken van onze voortdurende groei en ontwikkeling als organisatie.

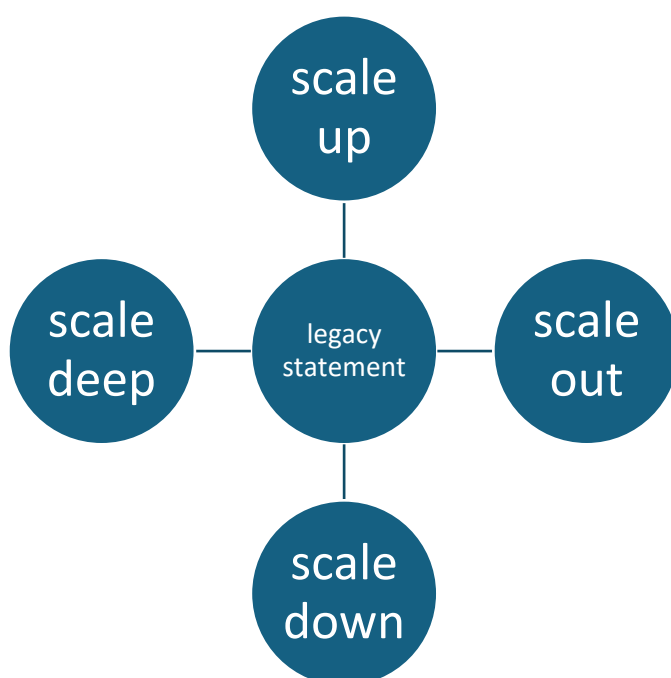
We zijn ervan overtuigd dat door onze krachten te bundelen met andere gelijkgestemde organisaties, we in staat zullen zijn om onze missie op een nog bredere schaal te realiseren en meer positieve verandering teweeg te brengen in gemeenschappen overal.

In de eerste (corona)jaren van dit samenwerkingsverband lag het accent op het opbouwen van een solide basis en het versterken van onze interne structuren. We wilden ervoor zorgen dat we als organisatie goed georganiseerd en effectief waren, zodat we onze missie op een krachtige manier konden realiseren. Dit maakte dat we tot in 2023 bewust geen andere partners aantrokken, omdat we geloven dat het essentieel is om eerst onze interne capaciteiten te versterken voordat we samenwerkingen aangaan.

In 2023 leek het tijd om een volgende stap te zetten. De grote vraag daarbij was echter: waar willen we naar toe? Op welke manier willen we de impact van BurgersAanZet vergroten?

Ter voorbereiding van de uitbreiding namen we tijd om ons te positioneren, en we deden dit aan de hand van het boek 'Leaving a legacy – increase your social impact' van Kaat Peeters en Omar Mohout.

Op 27 april 2024 werd de volledige stuurgroepbijeenkomst aan de bespreking van de mogelijkheden gewijd. We hielden de lange termijn effecten die we met de werking van BurgersAanZet willen bereiken voor ogen en verkenden de verschillende strategieën om sociale impact te verhogen. Onderstaande figuur geeft in een oogopslag de 4 strategieën.

Van bij de start van BurgersAanZet hielden we uitbreiding van het partnernetwerk voor ogen: op zoek gaan naar andere organisaties die een eigen werking hebben uitgebouwd volgens de principes van krachtgericht en netwerkversterkend werken met en voor burgers en bereid zijn hun opgedane expertise te delen.

Tijdens het lezen van het boek 'leaving a legacy' en het overleg in april 2024 kwamen we tot het inzicht dat dergelijke "scale up" maar 1 van de 4 gelijkwaardige strategieën is.

Voorals de strategie "scaling deep" lijkt BurgersAanZet op het lijf geschreven: het zet in op de gewenste mindshift door exemplarisch te werken (onze proeftuinen) en te tonen en te vertellen dat het anders kan (website, workshops en ondersteuning van de ELZ's). We stelden vast dat we de voorbije jaren de facto deze strategie gehanteerd hebben en dat hierin nog heel wat perspectieven liggen.

Ook de "scaling out" benadering kan interessant zijn: er nog meer voor zorgen dat anderen met de aanpak/werkbare elementen zelf aan de slag kunnen gaan waardoor de impact vergroot (transfereerbare impact).

Tot slot kunnen we bekijken of we de impact kunnen vergroten door "scaling down": activiteiten of interventies stopzetten die onvoldoende het verschil maken en in de vrijgekomen tijd focussen op zaken die er echt toe doen.

In 2025 gaan we, vertrekkend van dit kader, verder aan de slag met de denkoefening rond de toekomst van het samenwerkingsverband, in het kader van de opmaak van de meerjarenplanning voor de periode 2026-2031.

3. Interne werking

In 2024 zette BAZ haar teamwerking verder met 3 senior medewerkers die elk vanuit hun moederorganisatie deeltijds werden vrijgesteld om het uitgewerkte jaarplan te concretiseren en uit te rollen.

Vanuit EKC is dit Mirjam Beyers, vanuit Lus vzw Emilie Van Daele en Geertrui Vandelanotte. Deze laatste nam ook de coördinatie en inhoudelijke en financiële opvolging van het project op zich. Het BAZ-team zette de samen-werk-dagen verder waarbij we alle binnengekomen vragen samen bekeken, de lopende projecten overliepen en pro-actief acties opzetten ifv de vooropgestelde doelstellingen.

Een overzicht van de data en agenda van het BAZ-team:

- 26 januari
- 23 februari 2024
- 22 maart 2024
- 16 april online
- 3 mei
- 7 juni 2023
- 30 augustus 2024 (Geertrui & Mirjam in Brussel)
- 4 oktober 2024
- 18 oktober 2024
- 3 december
- 20 december 2024

Daarnaast kwam **de stuurgroep** met afgevaardigden van de partnerorganisaties in 2024 ook samen op 19 maart en 21 juni.